

**אוניברסיטת בר-אילן
המחלקה למדעי המדינה**

ארגונים סביבתיים – היבטים משווים (71-441-30)
שנה"ל תשס"ז
שם המרצה: ד"ר עופר אריאן

מועד: סמסטר א' וב' - יום ו'
טל': (ב) 08-8676212, (מ) 054-6608016
E-mail: oferarian@013.net.il
שעת קבלה: בתיאום מראש

תוכן הקורס ומטרותיו

הקורס יניח תשתית ללימודם ההשוואתי של ארגונים המייחדים פעילותם לנושאים סביבתיים. במסגרתו תודגם התועלת שיש לשימוש בגישת הרשתות הפוליטיות ככלי אנליטי להסברת מרקם היחסים הסבוכים שבין קבוצות אינטרסים מאורגנים ויחידות שלטוניות שונות. עוד יומחש יתרונה של הגישה בהבהרת מידת ההשפעה שיש לקשרי הגומלין על קביעת המדיניות הציבורית, ועל האפיקים דרכם משכילים גופים לא-מוסדיים להפוך עצמם לחלק מהליך קבלת ההחלטות הציבורי. כל זאת בהקשר של המדיניות הסביבתית בישראל. נעסוק בהשוואת פעילותם של גורמים ממוסדים שהופקדו על הטיפול בשאלות הפסולת המוצקה בישראל עם אלה שנגעו לקידום השימוש באנרגיה גרעינית לצרכים אזרחיים.

דרישות הקורס

1. קריאת חומר ביבליוגרפי:
  - i. קריאת החומר הביבליוגרפי היא חובה. הקריאה צריכה להיעשות לאורכו של הסמסטר כולו ובהתאם להתקדמות ההרצאות. החומר הביבליוגרפי - בין אם נדון בכיתה ובין אם לא - יהווה בסיס לבחינה המסכמת.
  - ii. 30% מציון הקורס = עבודה והצגת רפרט. הסברים ינתנו במהלך סמסטר א'.
  - iii. הגשת עבודה, הצגת רפרט וקבלת ציון עובר בשניהם – מהווים תנאי לזכאות לגשת לבחינה.
2. בחינה מסכמת:
  - i. פרטים והבהרות באשר למתכונת הבחינה יימסרו במהלך הסמסטר.
  - ii. אין אפשרות להמרת הבחינה במטלה מסכמת אחרת.
  - iii. משקלה של הבחינה בציון הקורס – 70%.
3. נוכחות בהרצאות - חובה.
  - i. היעדרות לא סבירה תשלול זכאות לבחינה.
  - ii. אי הגשת העבודה, אי הצגת הרפרט או קבלת נכשל באחד משניהם – תשלול זכאות לבחינה.

בהצלחה

ייחודן של בעיות סביבתיות והתגבשותם של דפוסים ארגוניים

Vermeji, G. (2004) Nature: An Economic History, Oxford: Princeton University Press, p.p.1-12
אין

Kline, S. (1995) Conceptual Foundations for Multidisciplinary Thinking, Stanford California: Stanford University Press, p.p. 1-15, 137-142, 171-193,276-294
001 KLI (325580)

Johnston, R. (1996) Nature, State and Economy, NY: John Wiley & Sons
אין

Lester, J. (editor) (1992) Environmental Politics and Policy - Theories and Evidence, Durham: Duke University Press
הוזמן (8.8.06)

Glazer, M.P., Glazer, P.M. (1998) The Environmental Crusaders, Pennsylvania: The Pennsylvania State University Press
אין

גרסטנפלד, מ. (1998) סביבה ובלבול, תל-אביב: קו אדום הוצאת הקיבוץ המאוחד מכון ירושלים לחקר ישראל, ע"ע 9-30, 76-38
363.7 גרס סב (370323)

זכויות הפרט, בחירת האינדיבידואל הרציונאלי, ההקשר החברתי-כללי ומשמעותם במונחים סביבתיים
Durant R., Fiorino, J., O'leary, R. (eds.) (2004) Environmental Governance Reconsidered, London: The MIT Press, p.p. 289-322
תדפיס 10801 (1115310)

Mancur, Olson. (2000) Power and Prosperity, NY: Basic Books, p.p. 1-24, 25-44
תדפיס 10803 (1115317) לעמ' 1-24
תדפיס 10804 (1115323) לעמ' 25-44

Moore, M.H. (1995) Creating Public Value, London: Harvard University Press
שמור מדעי המדינה לפי MOO (395855)

<http://www.environment.gov.il/> - אמנות ביניל

<http://www.environment.gov.il/> - חקיקה סביבתית

בירן, ש. (2000) אדמה ישנה קניין חדש, תל-אביב: קו אדום הוצאת הקיבוץ המאוחד, ע"ע 34-45
אין

תוצריה של הביורוקרטיה המודרנית

1. מוצרים ציבוריים
2. בחירה ציבורית

Stiglitz, J. (1999-third edition) Economics of the Public Sector, NY:W.W. Norton & Company, p.p. 128-135, 157-173
בספרייה למשפטים: STI (72(73) 605466) (שמור)

Stevens, J. (1993) The Economics of Collective Choice, Oxford: Westview Press
אין

גרסטנפלד, מ. (1998) סביבה ובלבול, תל-אביב: קו אדום הוצאת הקיבוץ המאוחד מכון ירושלים לחקר ישראל, ע"ע 31-37
363.7 גרס סב (370323)

Rodden, J., Eskeland, G., Litvack, J. (eds.) (2003) Fiscal Decentralization and the Challenge of Hard Budget Constraints, London: The MIT Press, p.p.35-84
תדפיס 10750 (1115154)

הגדרה מחודשת של הרציונאל האדמיניסטרטיבי בשל האתגר הסביבתי

Durant R., Fiorino, J., O'leary, R. (eds.) (2004) Environmental Governance Reconsidered, London: The MIT Press, p.p. 355-360
תדפיס 10802 (1115312)

עלויות חיזוניות והסוגיה הסביבתית

Vermeji, G. (2004) Nature: An Economic History, Oxford: Princeton Univ. Press, pp.59-91
אין

Stiglitz, J. (1999-third edition) Economics of the Public Sector, NY:W.W. Norton & Company, p.p. 215-244

בספרייה למשפטים: STI 72(73) 605466 (שמור)

גרסטנפלד, מ. (1998) סביבה ובלבול, תל-אביב: קו אדום הוצאת הקיבוץ המאוחד מכון ירושלים לחקר ישראל, ע"ע 77-104
363.7 גרס סב (370323)

פוליטיקה סביבתית – היבטים משווים

Connelly, J., Smith, G. (1999) Politics and the Environment, London: Routledge, p.p. 5-38
תדפיס 10807 (1115468)

Vermeji, G. (2004) Nature: An Economic History, Oxford: Princeton University Press, p.p.145-168

אין

הסביבה כמקור הכנסה כלכלי במישור הגלובלי

Levy, D., Newell, P. (eds.) (2005) The Business of Global Environmental Governance, London: The MIT Press, p.p.47-72
וגם תדפיס 10950 (1116367)

פעילות קבוצות אינטרס, מערכות שלטוניות והטיפול בנושאים הסביבתיים

Wilson, G.K. American Interest Groups in Comparative Perspective, In: Petracca, M.P. (editor) (1992) The Politics of Interests, Boulder: Westview Press, p.p. 80-98
תדפיס 10808 (1115470)

גרסטנפלד, מ. (1998) סביבה ובלבול, תל-אביב: קו אדום הוצאת הקיבוץ המאוחד מכון ירושלים לחקר ישראל, ע"ע 105-143
363.7 גרס סב (370323)

דוגמאות גלובליות: התחממות כדור הארץ, הפגיעה באוזון

Levy, D., Newell, P. (eds.) (2005) The Business of Global Environmental Governance, London: The MIT Press, p.p.73-104, 105-134
תדפיס 10951 (1116369) - עמ' 73-104
תדפיס 10952 (1116370) - עמ' 105-134

גישת הרשתות כמתודה ניתוחית

Marsh, D., Rhodes, R. (editors) (1992) Policy Networks in British Government, Oxford: Clarendon Press, p.p. 1-26, 249-268
תדפיס 10746 (1114868) לעמ' 1-26
תדפיס 10747 (1114878) לעמ' 249-268

נחמיאס, ד., מנחם, ג. (1999) המדיניות הציבורית בישראל, ירושלים: המכון הישראלי לדמוקרטיה, ע"ע 35-68
שמור מדעי המדינה לפי מדי.הצ (430369)

גישת הרשתות במסגרת הדיון התיאורטי מסורתי

Smith, M. (1993) Pressure Power & Policy, London: Harvester Wheatsheaf, p.p. 15-75
322.43 SMI (217048)

Marsh, D. (editor) (1998) Comparing Policy Networks, Philadelphia: Open University Press, p.p.185-197
תדפיס 10805 (1115348)

התאמתה הייחודית של גישת הרשתות לטיפול בסוגיות הסביבתיות

Lester, J. (editor) (1992) Environmental Politics and Policy - Theories and Evidence, Durham: Duke University Press
אין

Marsh, D., Rhodes, R. (editors) (1992) Policy Networks in British Government, Oxford: Clarendon Press, p.p. 75-99, 100-123
תדפיס 10749 (1114890) לעמ' 75-99
תדפיס 10748 (1114881) לעמ' 100-123

Marsh, D. (editor) (1998) Comparing Policy Networks, Philadelphia: Open University Press, p.p. 75-89
תדפיס 10806 (1115349)

Levy, D., Newell, P. (eds.) (2005) The Business of Global Environmental Governance, London: The MIT Press, p.p.197-222
וגם תדפיס 10953 (1116372) ו-333.7 BUS (1115734)

השאלות הסביבתיות וקביעת מחיר כלכלי

Marsh, D., Rhodes, R. (editors) (1992) Policy Networks in British Government, Oxford: Clarendon Press, p.p. 100-123
תדפיס 10748 (1114881)

Pellow, D. (2002) Garbage Wars, Cambridge: The MIT Press
אין

Ruding, W., Kraemer, R. Network of Cooperation: Water Policy in Germany, In: Bressers, H., O'Toole, Jr., Richardson, J. (editors) (1995) Networks for Water Policy, London: Frank Cass, p.p. 52-79
וגם תדפיס 10953 (1116372) ו-333.7 BUS (1115734)

רוזנטל ג. צבן ש., "הקצאת קולחים לשיקום נחלים: בחינת נחל שורק – ניתוח עלות תועלת בסיסי", מאי 1999 נציבות המים והמשרד לאיכות הסביבה.
אין

תמיר, ג. (1997) "אומדן העלויות החיצוניות הכרוכות באתרים לסילוק פסולת", עבודת גמר מוגשת למחלקה לכלכלה חקלאית ומנהל בפקולטה לחקלאות לשם קבלת תואר מוסמך
אין

גרסטנפלד, מ. (1998) סביבה ובלבול, תל-אביב: קו אדום הוצאת הקיבוץ המאוחד מכון ירושלים לחקר ישראל, ע"ע 153-167
363.7 גרס. סב (370323)

התפתחות התודעה הסביבתית בישראל
תמיר, י. (1985) חבר כנסת, ירושלים: אחיאסף
E 328 תמי. חב (39935)

Sharkansky, I. (1996) Rituals of Conflict, NY: Transaction Books
E322.1 SHA (325572)

Vogel, D. (1993) Representing Diffuse Interests in Environmental Policymaking, In: Weaver, R., Rockman, B. (1993) (editors) Do Institutions Matter? Washington DC: The Brookings Institution, p.p. 237-271
320.4040973 DO (464546)